

บทที่ ๔

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔ จังหวัด จำนวน ๒๔ โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร ๔๐ คน และครูผู้สอน ๒๔๔ คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น ๓๔๔ คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยยึดหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะ การบริหารงานวิชาการจากหนังสือและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เป็นหลัก ให้อาจารย์ที่ปรึกษาริทยานิพนธ์แก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๖ ท่าน ทำการตัดสินความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูโรงเรียนราษฎร์
 อาชีวศึกษาในภาคกลาง จำนวน ๕ โรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ข้อมูลเบื้องต้น
 ที่จำเป็น เป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบ (Check list) คำถามเกี่ยวกับบริหารงานวิชาการเป็น
 คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และแบบตรวจสอบ (Check list) และ
 ตอนสุดท้าย เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการเป็นคำถามแบบมาตราส่วน
 ประเมินค่า (Rating scale) และปลายเปิด (Open - ended)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้บริการทางไปรษณีย์ ได้แบบ
 สอบถามกลับคืนมา ๒๖๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๒

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาค่าความถี่และค่าร้อยละเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็น
๒. หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ
 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ
๓. ทดสอบเพื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มขององค์ประกอบ
 ทั้งหมด ๔ ด้าน โดยการทดสอบค่าที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

๑. ข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็น
  - ๑.๑ ผู้บริหารเป็นชายมากกว่าหญิง และครูผู้สอนเป็นหญิงมากกว่าชาย
  - ๑.๒ ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ส่วนครูผู้สอนมีอายุอยู่
 ระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี
  - ๑.๓ ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งมาเป็น เวลานั้นน้อยกว่า ๕ ปี
  - ๑.๔ ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนมากมีวุฒิปริญญาตรี
  - ๑.๕ โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดสอนประ เภทวิชาพณิชยกรรม รองลงมา เป็นประ เภท
 วิชาช่างอุตสาหกรรม

๑.๖ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวนสูงสุดสอนวิชาชีพสาขาพาณิชยกรรม

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ ๔ องค์ประกอบ ปรากฏผล

ดังนี้

๒.๑ กระบวนการบริหารงานวิชาการ ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๒ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๓ การดำเนินการสอน ผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๔ วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด ผู้บริหารเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อยและเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๕ การนิเทศการสอน ผู้บริหารเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๖ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อยและเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๗ การแนะแนว ผู้บริหารเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอน เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย และเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

๒.๘ การใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่น ความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

๒.๙ การวัดและประเมินผล ผู้บริหารเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีการปฏิบัติใน ระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารกับครูผู้สอน เห็นตรงกันว่าเป็นปัญหาน้อยในด้าน ความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรและการเลือกวิธีสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา จำนวนชั่วโมงสอนตลอดจนการดำเนินการสอนตามหลักสูตร ปวช. ๒๔ การเลือกใช้และผลิตอุปกรณ์การสอน โอกาสเข้ารับการอบรมทางวิชาการของครู การเอาใจใส่ของผู้ปกครองในการเรียนของนักเรียน

ส่วนด้านการวัดและประเมินผลนั้นก็เช่นเดียวกัน เป็นปัญหาน้อย ทั้งในด้านความรู้ของครูเกี่ยวกับการวัดผล เครื่องมือเครื่องใช้ในการเตรียมการวัดผล รวมทั้งหนังสือสำหรับค้นคว้า และตำราเรียนก็เป็นปัญหาน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือ คือ ผู้บริหารไม่สนใจงานวิชาการ ครูมีความรู้ไม่เหมาะสม ห้องเรียนและห้องปฏิบัติตลอดจนอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ นั้น ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุดขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย

สำหรับปัญหาที่ได้จากคำถามปลายเปิดซึ่ง เป็นความคิดเห็นที่ไม่ซ้ำกัน คือ ปัญหาความไม่แน่นอนของนโยบายโรงเรียน การวางแผนงานยังขาดระบบและขาดระเบียบในการปฏิบัติ ปัญหาครูยึดการสอนเป็นงานชั่วคราว ปัญหาพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัญหาตำราเรียนในหลักสูตร ปวช. ๒๔

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ข้อมูลเบื้องต้นที่จำเป็น

จากผลการวิเคราะห์พบว่า โรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เปิดสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม ผู้บริหารส่วนมากเป็นชายอายุระหว่าง

๓๑ - ๔๐ ปี วุฒิปริญญาตรี ปฏิบัติงานในตำแหน่งมาเป็นเวลาน้อยกว่า ๕ ปี ครูผู้สอนส่วนมากเป็นหญิง อายุระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี วุฒิปริญญาตรี ปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยกว่า ๕ ปี จากข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้พอจะได้แนวคิดว่า โรงเรียนราษฎรที่เคยถูกกล่าวหาว่า ใช้ครูไม่มีวุฒิสอนนั้นจะเริ่มไม่เป็นจริงเสมอไป

๒. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

๒.๑ กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนได้มีการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะในเรื่องการจัดครูเข้าสอนในชั้นและวิชาที่ตรงกับความสามารถ และความถนัด ความเข้าใจนโยบายหรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน ความสนใจติดตามควบคุมดูแลการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ สำหรับครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการของนักเรียน ซึ่งครูเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยนี้ ปรากฏว่าตรงกับข้อค้นพบของ สายจิต วรภานศิริ ซึ่งพบว่าครูในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ส่วนใหญ่มีวุฒิตั้งแต่ชั้นอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไปถึงร้อยละ ๖๐ และครูส่วนใหญ่มีโอกาสอนตรงตามความรู้ ความถนัดของตน^๑ สำหรับในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติในระดับมากนั้น เป็นเรื่องที่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของผู้วิจัยบางท่าน เช่น พิเศษฐ์ คงเมือง ซึ่งพบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคใต้ ไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมวางแผนงานทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอนในการวิจัยครั้งนี้^๒ การที่ครูผู้สอนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการวางแผนงานทางวิชาการ

^๑สายจิต วรภานศิริ, "ปัญหาครูในโรงเรียนมัธยมแบบประสม," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๔๒

^๒พิเศษฐ์ คงเมือง, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๑๔๘

อาจทำให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของงานด้านการสอน และได้รู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และจะได้ปฏิบัติการสอนไปในแนวของแผนที่ตนได้มีส่วนร่วมเน้นอย่างถูกต้องเหมาะสม

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในด้านนี้พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคาดว่า เป็นสภาพธรรมดาที่ผู้บริหารกับครูผู้สอนย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันบ้างในเรื่องของกระบวนการบริหารงาน ทั้งนี้เพราะต่างฝ่ายต่างทำงานคนละประเภทของตำแหน่งหน้าที่

๒.๒ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนได้มีการปฏิบัติงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะข้อที่เห็นตรงกันกับครูผู้สอน คือ เรื่องการจัดศูนย์รวมตารางสอนทุกประเภทให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการสอนของครูได้อย่างรวดเร็ว ข้อที่ผู้บริหารเห็นตรงกันกับครูผู้สอนในระดับมากรองลงมาได้แก่ การที่โรงเรียนได้ดูแลให้ครูสอนไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ ครูได้ใช้หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ประกอบการเตรียมการสอน การชี้แจงหรือแนะนำครูให้ศึกษาหลักสูตร และเอกสาร การใช้หลักสูตรก่อนทำการสอน การผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรอย่างเหมาะสม สำหรับครูผู้สอนเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ เช่นเดียวกับผู้บริหารยกเว้น เรื่องการผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม โดยส่วนรวมสรุปได้ว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานวิชาการ ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมากซึ่งตรงกับสภาพความจำเป็น ในการเปลี่ยนแปลงการจัดระบบการศึกษาและหลักสูตรใหม่ ซึ่งเป็นผลมาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและความสามารถในการนำไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒.๓ การดำเนินการสอน

ในด้านการดำเนินการสอน ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าน้อย และข้อที่ทั้งสองกลุ่มเห็นตรงกันคือ การที่โรงเรียนได้ติดตามผลการปฏิบัติ

การสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ข้อค้นพบนี้ขัดแย้งกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาของ สุกใจ ไสสุก ซึ่งพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯไม่มีการประเมินผลงานทางวิชาการของโรงเรียนในแต่ละปี ซึ่งรวมถึงการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูด้วย เหตุที่โรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษามีการติดตามผลการปฏิบัติงานการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ในระดับมาก เป็นสิ่งที่น่ายินดี และเป็นที่น่าสังเกตในความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่โรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องนี้ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการลงทุนสูง ในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนการสอน ตลอดจนบุคลากรที่ปฏิบัติการสอน จึงทำให้โรงเรียนต้องควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด สรุปโดยส่วนรวมแล้ว ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านการดำเนินการสอนในระดับมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒.๔ การใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุด

ผู้บริหารเห็นว่าจำนวนห้องเรียนในแต่ละชั้นมีเพียงพอในระดับมาก และข้อที่มีการปฏิบัติมากรองลงไปคืออาคารสถานที่ที่ใช้สอนวิชาภาคปฏิบัติ เช่นห้องปฏิบัติงานสำนักงานพิมพ์ดีด เครื่องคำนวณโรงฝึกงานมีความเหมาะสม วัสดุอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี และทันสมัย แต่ครูผู้สอนมีความเห็นขัดแย้งกับผู้บริหาร เกือบทุกข้อโดยเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและห้องสมุดน้อยโดยเฉพาะข้อที่ว่าโรงเรียนมีหนังสือสำหรับบริการครูและนักเรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สำหรับข้ออื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันโดยผู้บริหาร เห็นว่ามีการปฏิบัติมากแต่ครูเห็นว่าปฏิบัติน้อย สรุปแล้วตามความเห็นของผู้บริหารเห็นได้ว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานด้านนี้ในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหาร ควรได้พิจารณาถึงความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องของการเพิ่มพูนความรู้ โดยจัดหาหนังสือคู่มือทางการศึกษา เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า

สุกใจ ไสสุก, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร";

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

อย่างเพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองกลุ่มปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จุดนี้ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างยิ่ง เพราะความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนในเรื่องดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษา

๒.๕ การนิเทศการสอน

ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ผู้บริหารมีโอกาสเยี่ยมชั้นเรียนมาก ส่วนที่เห็นตรงกันในระดับมากรองลงมาคือ การมีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาต่อตรงตามสายงานที่สอน โรงเรียนได้จัดให้มีการนิเทศเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน ครูอาวุโส หรือหัวหน้าหมวดวิชาได้ช่วยเหลือหรือแนะนำในเรื่องการสอน แก่ครูโรงเรียนหรือหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนหรือชักชวนให้ครูอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการสอน โรงเรียนจัดให้ครูมีโอกาสประชุมปรึกษารายปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการระหว่างครูด้วยกัน นอกจากนั้นเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย สำหรับครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารโดยเห็นว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา เช่น สมบัติ จันทร์ภูมิ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลมีการพัฒนาบุคลากรโดยการนิเทศการสอนในระดับน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการจัดโอกาสให้ครูหาความรู้ใหม่^๑ และถวัลย์ ทองมี พบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด การจัดให้บุคลากรมีโอกาสสังเกตการเรียนการสอน และการเยี่ยมดูการสอนในชั้นเรียนอื่น และโรงเรียนอื่น ทำในระดับน้อย^๒ ส่วนข้อที่ครูผู้สอนเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นคือการมีโอกาสเข้าร่วมประชุมอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการไม่ว่าหน่วยงานใดเป็นผู้จัดซึ่งเป็นข้อที่ผู้บริหารควรพิจารณาเพื่อให้โอกาสแก่ครูเนื่องจากการเข้าร่วมรับการอบรม สัมมนา เป็นสิ่ง

^๑สมบัติ จันทร์ภูมิ, "การวิเคราะห์งานบุคลากรของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑๖๘.

^๒ถวัลย์ ทองมี, "การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม", (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้า ๑๔๒.

สำคัญที่จะเป็นการพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒.๖ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ในเรื่องการจัดทำหนังสือวารสารหรือจุลสารสำหรับนักเรียน ข้อที่เห็นว่าเป็นปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น คือ ให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและรองลงไป คือ นักเรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น โรงเรียนจัดนิทรรศการทางวิชาการ จัดการแข่งขันกีฬา การแสดงดนตรีและอื่น ๆ โรงเรียนสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับครูผู้สอน เห็นโรงเรียนปฏิบัติในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเรื่องการจัดทำหนังสือวารสาร หรือจุลสารสำหรับนักเรียน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้บริหาร สรุปโดยส่วนรวมแล้ว ทั้งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นใกล้เคียงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรอาชีวศึกษาได้กำหนดให้ สถานศึกษาเปิดอบรมต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมทุกคนตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งชมรมในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ปวช.และ ปวส.) พ.ศ. ๒๕๒๐ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มยังมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒.๗ แนวแนะ

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นขัดแย้งกันโดยส่วนรวมโดยปฏิบัติงานด้านการแนะแนวในระดับมาก แต่ครูผู้สอนเห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติในระดับน้อย ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ การจัดปฐมนิเทศนักเรียนใหม่เพื่อให้ทราบถึงระบบการเรียนการสอน รองลงไปได้แก่ การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวของโรงเรียน การกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเองในการเรียน การจัดหน่วยแนะแนวการศึกษา โดยครูมีส่วนร่วม ส่วนครูผู้สอน เห็นว่าข้อที่โรงเรียนปฏิบัติในระดับมากกว่าข้ออื่นคือ การกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตัวเอง และการจัดปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ ส่วนข้อที่เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือการจัดให้มีหน่วยแนะแนวการศึกษา โดยคณะครูมีส่วนร่วมซึ่ง เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรพิจารณาให้ครูมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการ ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับ เรื่องสมรรถภาพของครูซึ่ง ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ให้ความเห็นว่า ครูต้องมีส่วนร่วม

ในการอบรมแนะแนวและแนะนำเด็ก^๑ และ โรเบิร์ต เอช. แนฟ (Robert H. Knapp) ที่กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้ ความต้องการของเด็กประสบผลสำเร็จ ช่วยให้เด็ก เข้าใจตนเอง รู้จักเลือกและปรับตนทั้งในด้านการเรียน การสังคม ความประพฤติ อารมณ์ สุขภาพ อาชีพ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การแนะแนวเป็นกรรมวิธี หรือกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเป็นกระบวนการที่ต้องทำติดต่อกันเพราะความเจริญของเด็กต่อเนื่องกันตลอดเวลา^๒ สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้สอนในเรื่องนี้ ปรากฏว่ามีความแตกต่างของความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกันกับสภาพเป็นจริงโดยทั่วไปที่จะมีการสนับสนุนในเรื่องการแนะแนวในระดับน้อยในโรงเรียนต่าง ๆ ตามความเห็นของครูผู้สอนซึ่งมักจะ ไม่ตรงกันกับความคิดเห็นของผู้บริหารที่คิดว่าได้ให้การสนับสนุนมากพออยู่แล้ว

๒.๔ การใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่น

ในการปฏิบัติงานด้านนี้ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการ โดยการใช้แหล่งความรู้ ในท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยเฉพาะในด้านความช่วยเหลือสนับสนุน จากผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชน ในท้องถิ่น เช่น การบริจาค ทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์การสอน การใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น โรงงาน สวน ไร่ นา เป็นแหล่งฝึกงาน ฐาน และทดลองในการเรียนการสอน และการนำวัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ ในท้องถิ่น มาผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอน ข้อค้นพบนี้เป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อความจำเป็นของการอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสอนวิชาชีพในแต่ละสาขาในโรงเรียนอาชีวศึกษานั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียน มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในวิชาชีพโดยเฉพาะนั้น จำเป็นที่โรงเรียนต้องหาแหล่งประกอบการที่อยู่ในท้องถิ่น ให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ และประสบการณ์โดยตรง

^๑ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์, "สมรรถภาพของครู", รายงานการประชุมสัมมนา คณะศึกษาศาสตร์ คุรุศาสตร์ (กรกฎาคม ๒๕๒๐) : ๔๖

^๒Robert H. Knapp, Practical Guidance Methods. (New York : Mc Graw - Hill Co., 1953), p. 1.

ในงานวิชาชีพ เพื่อให้มีคุณภาพทางวิชาชีพ และสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง เป็นที่น่าสังเกตว่าการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ เอนก หิรัญ ในเรื่อง การบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง ที่พบว่าการปฏิบัติงานเรื่องการใช้ทรัพยากร และแหล่งวิชาในท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย^๑ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้งสองกลุ่มปรากฏว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒.๔ การวัดและประเมินผล

สำหรับการปฏิบัติงานวิชาการในด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ สำหรับครูผู้สอนเห็นว่า ปฏิบัติน้อยเป็นส่วนใหญ่ ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ คือการนำระเบียบการวัดและประเมินผลมาใช้ในโรงเรียน การรายงานผลการวัดผล การเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การจัดประชุมครูเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอน และการสอบ ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติน้อยคือ การนำผลการสอนแต่ละวิชาในแต่ละชั้นมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการสอนและการกระตุ้นความสนใจของผู้ปกครองต่อรายงานผลการสอบของนักเรียน สำหรับครูผู้สอนเห็นว่าการนำระเบียบการวัดและประเมินผลมาใช้ในโรงเรียน การรายงานผลการวัดผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และการประชุมครูเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอน และการสอบ โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่เห็นว่าปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือการนำผลการสอบแต่ละวิชาในแต่ละชั้นมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการสอน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และตรงกับข้อค้นพบของ สุดใจ ไสสุก ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ ไม่มีการนำผลการสอบแต่ละวิชามาวิเคราะห์ เพื่อนำผลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน^๒ ซึ่งขัดต่อหลักการบริหารงานด้านวิชาการ ในเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบ

^๑ เอนก หิรัญ, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง". (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๑๓๒.

^๒ สุดใจ ไสสุก, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๘.

ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่า มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่แตกต่างกัน ในด้านการวัดและประเมินผล โดยครูผู้สอนยังเห็นว่าส่วนใหญ่ยังมีการปฏิบัติน้อยในด้านต่าง ๆ นั้นน่าจะเป็นประเด็นที่ควรแก่การพิจารณาแก้ไขโดยการดำเนินการอย่างรีบด่วน เพราะการศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่เน้นคุณภาพของการศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาสาขาอื่น ๆ ซึ่งต่างก็เชื่อว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นคุณภาพของการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาในด้านการบริหารงานวิชาการเป็นปัญหาน้อยทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องผู้บริหารไม่สนใจงานวิชาการ ครูมีความรู้ไม่เหมาะสม ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการตลอดจนอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด ขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ส่วนด้านที่เป็นปัญหานั้นได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ไม่ซ้ำกันคือ การขาดตำราเรียนในหลักสูตร ปวช. ๒๔ และหนังสือค้นคว้า ปัญหาครูยึดการสอนเป็นงานชั่วคราว ปัญหาพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูมีปัญหาความต้องการการแนะนำหรือแนะนำเทคนิคใหม่ ๆ ในเรื่องการสอนและเรื่องหลักสูตร

จากข้อค้นพบในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการนี้จะเห็นว่า เป็นปัญหาที่มีความสำคัญซึ่งจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการให้การศึกษาด้านอาชีวศึกษาอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด แต่การปรับปรุงแก้ไขก็ต้องกระทำต่อเนื่องกันอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะการบริหารงานในองค์กรที่มีภารกิจมากย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นมาก เป็นเงาตามตัว สำหรับการขาดตำราเรียนในหลักสูตร ปวช. ๒๔ ทำให้นักเรียนหมดความสนใจในการเรียน เกิดความเบื่อหน่ายทำให้ครูท้อใจในการสอน ประกอบกับไม่มีเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแทนตำราเพื่อจูงใจนักเรียน ทำให้ครูไม่สามารถแก้ปัญหาการสอนได้ สำหรับในเรื่องที่ครูมักยึดอาชีพเป็นงานชั่วคราวนั้น เป็นเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีต้องหาวิธีการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงหลักการบริหารงานบุคคล คือการสร้างสภาพจิตใจให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติการสอนโดยพิจารณาให้ผลตอบแทนทั้งในด้านวัตถุ และจิตใจ การยอมรับ ให้ครูผู้สอนมีความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อธำรงรักษานักเรียนให้ปฏิบัติงานให้ดีที่สุดและนานที่สุด

ปัญหาในด้านนักเรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมต่ำ เป็นสาเหตุทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความลำบาก ครูผู้สอนจึงต้องการที่จะมีความสามารถ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง การเตรียมการก่อนสอนที่รวมถึงการทดสอบตามเกณฑ์เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์หรือ เพื่อจัดระดับความรู้ ทักษะ และทักษะของผู้เรียน จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง การสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้ นักเรียนได้พัฒนาในด้านความรู้ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวต้องขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของครู ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และนำไปสู่การปฏิบัติคือ การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. รัฐควรมีมาตรการให้แหล่งประกอบการต่าง ๆ สนับสนุนหรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตลอดจนการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียน โดยให้นักเรียนเข้าไปเรียนกับสภาพจริงในสถานประกอบการ วิธีการนี้จะเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายสถานศึกษาไม่ต้องสิ้นเปลืองในการจัดหาอุปกรณ์การสอน และโรงงานใหม่ แล้วยังสามารถให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียนอีกด้วย ส่วนสถานประกอบการก็จะได้รับประโยชน์จากผลงาน
๒. ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูเห็นประโยชน์ของแหล่งวิชาการที่มีในท้องถิ่นและนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน เช่น การเชิญวิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน และหาวิธีดึงเอาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน
๓. ผู้บริหารต้องรู้แหล่งทรัพยากรที่จะให้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาว่าอยู่ในที่ใดบ้าง เพื่อที่จะได้พานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม
๔. ในกรณีที่ไม่มีแหล่งประกอบการที่ตรงกับสาขาที่เปิดสอนหรือมีไม่มากพอที่จะให้นักเรียนไปศึกษาหรืออยู่ห่างไกลจากสถานศึกษามากเกินไป ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วย เช่น การถ่ายเป็นวิดีโอเทปมาฉายให้นักเรียนดู เพื่อประกอบการเรียนการสอนบ้าง
๕. ผู้บริหารควรมีบทบาทในการแนะนำและช่วยเหลือครูในด้านการสอนโดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ที่ใช้ซึ่งกำลังมีปัญหาด้านตำราเรียนและแนวทางการศึกษา ควรที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการนิเทศภายในขึ้นอย่างจริงจัง เพื่อให้ครูรู้สึกอบอุ่นและทำการสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและมีคุณภาพยิ่งขึ้น การนิเทศภายในจะทำให้ผู้บริหารทราบว่า ควรจะเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงอะไรบ้างหรือมีสิ่งใดควรจะขตแซยหรือให้กำลังใจแก่ครูอย่างไร
๖. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการอบรมทางวิชาการทุกคน เพื่อจะได้ค้นคว้าพัฒนาวิธีการสอนของตนและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

๗. โรงเรียนควรให้ครูมีโอกาสไปเยี่ยมชมการสอนของครูในสถาบันอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นข้อดีข้อเสียของการสอนของตน และสามารถแก้ไขปรับปรุงได้ถูกต้อง จะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และแนวทางในการปฏิบัติการสอนอีกด้วย

๘. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานทางวิชาการ

๙. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน

๑๐. โรงเรียนควรจัดทำหนังสือ วารสาร หรือจุลสารสำหรับนักเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารภายในของนักเรียนและโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สำหรับการวิจัยอื่น ๆ ที่น่าสนใจคือ

๑. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูที่สอนโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา

๒. ความคิดเห็นของสถานประกอบการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนอาชีวศึกษา

๓. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

๔. ความจำเป็นและความสำคัญในการสอนวิชาชีพในโรงเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจ และความต้องการในการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา